

Cehaletin Gürültüsü Bilginin Sessizliğini Bastırıyor

– ÜSTAD KENAN KUZUCU · 20 Mayıs 2026

ÜSTAD KENAN KUZUCU DİYORKİ

İnsanlık tarih boyunca birçok zorluk gördü; savaşlar, yokluklar, krizler, felaketler... Ama toplumları içeriden çürüten en büyük tehlike her zaman cehalet oldu. Çünkü cehalet sadece bilgi eksikliği değildir; düşünmeyi reddetmektir. Araştırmadan inanmak, sorgulamadan savunmak, anlamadan konuşmaktır. İşte bugün dünyanın birçok yerinde büyüyen sorun tam olarak budur.

Artık insanlar okumaktan çok izliyor, öğrenmekten çok tüketiyor. Birkaç saniyelik videolarla fikir sahibi olduklarını sanıyorlar. Oysa bilgi dediğin şey sabır ister, emek ister, zaman ister. Bir insan bir konuda gerçekten bilgi sahibi olmak için yıllarını verirken; başka biri birkaç sosyal medya paylaşımıyla aynı konuda ahkâm kesebiliyor. En acı tarafı da çoğu zaman sesi yüksek çıkanın haklı sanılmasıdır.

Bugün toplumda büyük bir yüzeysellik hâkim. İnsanlar derinlikten kaçıyor. Çünkü düşünmek yoruyor. Sorgulamak rahatsız ediyor. Gerçeklerle yüzleşmek insanın konforunu bozuyor. Bu yüzden çoğu kişi hazır düşüncelere sığınıyor. Kim ne diyorsa onu tekrar ediyor. Kendi aklıyla değerlendirmek yerine sürünün peşinden gidiyor. Böyle bir ortamda hakikat geri planda kalıyor, algı ise öne çıkıyor.

Eskiden insanlar bir büyüğün yanında otururken edep öğrenirdi. Şimdi ise çoğu kişi dinlemeyi bile bilmiyor. Herkes konuşuyor ama kimse anlamıyor. Herkes anlatıyor ama kimse kendini geliştirmiyor. Saygı yerini kibire bırakmış durumda. Özellikle bilgi sahibi olmadan fikir sahibi olan insanların çoğalması, toplumun en büyük problemlerinden biri hâline geldi.

Bugün makam sahibi olmak, takım elbise giymek, sosyal medyada tanınmak ya da birkaç yabancı kelime kullanmak insanı bilgili yapmıyor. Çünkü gerçek bilgi gösterişle değil; karakterle, duruşla ve üslupla anlaşılır. Bilgili insan mütevazı olur. Çünkü ne kadar çok öğrendiğini değil, aslında ne kadar az bildiğini fark eder. Ama cahil insan çoğu zaman her şeyi bildiğini sanar. İşte cehaletin en tehlikeli yanı da budur. Bir toplumda cehalet arttıkça adalet zayıflar. Liyakat kaybolur. İşini iyi yapan değil, reklamını iyi yapan öne çıkar. Gerçek emek değersizleşir. İnsanlar çalışmaktan çok görünmeye önem verir. Üretmek yerine taklit etmek yaygınlaşır. Böyle bir düzende kalite düşer, güven azalır, samimiyet yok olur.

Bugün birçok insan başkasının hayatını izlemekten kendi hayatını yaşamayı unutmuş durumda. Sosyal medya insanlara sahte bir dünya sundu. Herkes mutlu görünmeye çalışıyor ama içten içe boşluk büyüyor. İnsanlar artık bilgi paylaşmaktan çok gösteriş paylaşır oldu. Bir kitap okuyan onu anlamak için değil, fotoğraf çekmek için okuyor. Bir yere giden huzur bulmak için değil, paylaşım yapmak için gidiyor. Böyle bir çağda samimiyet giderek kayboluyor.

Asıl trajedi ise şudur: İnsanlar artık düşünene değil, eğlendiren kişiye değer veriyor. Bilim konuşanı sıkıcı buluyorlar ama boş konuşanı "efsane" ilan ediyorlar. Bu yüzden gerçek bilgi çoğu zaman sessiz köşelerde kalıyor. Çünkü bilgi reklam sevmez. Bilgi sabır ister. Bilgi emek ister. Ama cehalet kolay tüketilir.

Bugün gençlerin çoğu hızlı başarı hayaliyle yaşıyor. Kimse yıllarca emek vermek istemiyor. Herkes kısa yoldan zirveye çıkmanın peşinde. Oysa hayatta kalıcı olan hiçbir başarı kolay gelmez. Bir insanın

karakteri de bilgisi de zamanla oluşur. Sabretmeden büyümek isteyen insanlar, ilk zorlukta dağılıp gidiyor.

Cehaletin başka bir tehlikesi de insanları kutuplaştırmasıdır. Çünkü düşünmeyen insan kolay yönlendirilir. Ne duyarsa inanır, ne gösterilirse onu gerçek sanır. Böyle olunca insanlar birbirini anlamak yerine düşman gibi görmeye başlar. Oysa bilgi insanı sakinleştirir, olgunlaştırır, empati kurdurur. Cehalet ise öfkeyi büyütür.

Bugün dünyada en çok eksik olan şeylerden biri de irfandır. Çünkü bilgi tek başına yeterli değildir. İnsan önce insan olmayı öğrenmelidir. Merhameti, saygıyı, vicdanı kaybeden bir toplum ne kadar teknoloji üretirse üretsin huzur bulamaz. Çünkü insanı insan yapan sadece akli değil; ahlakıdır da.

Bir insan çok diploma sahibi olabilir ama hâlâ cahil kalabilir. Çünkü gerçek cahillik okumamış olmak değil; öğrenmeye kapalı olmaktır. Kendini kusursuz sanmaktır. Başkasını küçümseyip kendini büyük görmektir. İşte bugün birçok yerde büyüyen hastalık tam olarak budur: kibirli cehalet.

Ve unutulmamalıdır ki; cehalet sadece bireyi değil, gelecek nesilleri de etkiler. Düşünmeyen anne babalar, sorgulamayan nesiller yetiştirir. Kitap okunmayan evlerde fikir gelişmez. Sürekli bağırılan toplumlarda anlayış büyümmez. İnsan neyle beslenirse ona dönüşür. Eğer toplum sürekli boş içeriklerle, sahte gündemlerle ve anlamsız tartışmalarla oyalanırsa; zamanla düşünme yeteneğini kaybetmeye başlar.

İşte bu yüzden bugün en büyük ihtiyaç; yeniden okumayı öğrenmek, yeniden düşünmeyi öğrenmek ve yeniden insan olmayı hatırlamaktır. Çünkü teknoloji gelişebilir, şehirler büyüyebilir, sistemler değişebilir... Ama zihniyet düzelmedikçe hiçbir toplum gerçek anlamda yükselemez.

Gerçek güç bağırmakta değil, düşünmektedir. Gerçek kalite gösterişte değil, karakterdedir. Ve gerçek bilgi; insanı kibirli değil, bilinçli yapandır.

Çünkü cehalet karanlığı sever...

Ama bir tek gerçek bilgi, binlerce karanlığı dağıtmaya yeter.

Fakat ne yazık ki günümüzde insanlar karanlığa alışmış durumda. Gerçeği duymak yerine hoşlarına gideni dinlemeyi tercih ediyorlar. Çünkü hakikat çoğu zaman ağırdır; insanın egosunu rahatsız eder, yanlışlarını yüzüne vurur, eksiklerini gösterir. Cehalet ise insanı geçici olarak rahatlatır. Düşünmeyen insan sorgulamaz, sorgulamayan insan da kendini geliştirme ihtiyacı duymaz. Böylece toplum yavaş yavaş durağanlaşır, ardından çürümeye başlar.

Bugün birçok insanın en büyük problemi bilgi eksikliği değil; dikkat eksikliğidir. İnsanlar artık uzun uzun düşünemiyor. Birkaç saniyeden fazla odaklanmak zor geliyor. Her şey hızlı tüketildiği için zihinler de hızla yoruluyor. Kitap okumak zor geliyor ama saatlerce anlamsız videolar izlenebiliyor. Çünkü modern çağ insanı düşünmeye değil, oyalanmaya alıştırdı.

Oysa insan zihni sürekli tüketimle değil, tefekkürle gelişir. Sessiz kalabilen insan derinleşir. Sürekli gürültü içinde yaşayan biri ise zamanla kendi düşüncelerini bile duyamaz hâle gelir. İşte bugün birçok insanın yaşadığı iç boşluk tam olarak bundan kaynaklanıyor. Kalabalıkların içinde yalnız hisseden, sürekli bir şeyler izlediği hâlde tatmin olmayan milyonlarca insan var. Çünkü ruh bilgiyle değil, bilinçle doyurulur.

Eskiden insanlar bir konuda konuşmadan önce araştırırdı. Şimdi ise araştırmadan yargılamak moda oldu.

Bir insanın emeği birkaç cümleyle değersizleştiriliyor. Yıllarını bir alana vermiş insanlar, hiçbir altyapısı olmayan kişiler tarafından küçümsenebiliyor. Bu sadece bireysel bir sorun değil; toplumun düşünsel seviyesinin düştüğünün göstergesidir.

En acı durumlardan biri de şudur: İnsanlar artık bilgili kişileri değil, kendilerine benzeyen kişileri takip ediyor. Kim daha çok bağıryorsa, kim daha çok kışkırtıyorsa, kim daha çok dikkat çekiyorsa ona yöneliyorlar. Oysa tarih boyunca insanlığı ileri taşıyanlar; sessiz çalışan, düşünen, üreten ve sabreden insanlar oldu.

Bugün bir insanın değerini karakterine göre değil, maddi gücüne göre ölçen büyük bir anlayış bozukluğu oluştu. İnsanlık yavaş yavaş ruhunu kaybediyor. Samimiyetin yerini çıkar ilişkileri, dostluğun yerini menfaat, bilginin yerini algı almaya başladı. Böyle bir ortamda dürüst kalmak bile mücadele gerektiriyor. Fakat bütün bunlara rağmen umut tamamen bitmiş değildir. Çünkü hâlâ düşünen insanlar var. Hâlâ kitap okuyan, araştıran, sorgulayan insanlar var. Hâlâ hakikatin peşinden yürüyen, kolay olana değil doğru olana yönelen insanlar var. Dünya tamamen kararmadıysa sebebi budur. Bir toplum birkaç bilinçli insan sayesinde bile ayakta kalabilir.

İnsan önce kendini eğitmek zorundadır. Çünkü değişim dışarıdan değil, içeriden başlar. Sürekli başkalarını suçlayan ama kendini geliştirmeyen biri hiçbir yere varamaz. Herkes önce kendi zihnindeki tembelliği yenmelidir. Araştırmayı alışkanlık hâline getirmelidir. Okumayı, dinlemeyi, anlamayı öğrenmelidir.

Çünkü gerçek olgunluk çok konuşmak değil; gerektiğinde susabilmektir. Her tartışmaya girmemektir. Bilmediği konuda “bilmiyorum” diyebilmektir. Günümüzde bunu yapabilen insan sayısı azaldığı için gürültü arttı. Herkes konuşuyor ama kimse birbirini duymuyor.

Toplumun en büyük kayıplarından biri de gençlerin rol model sorunudur. Eskiden insanlar ilim sahibi kişilere özenirdi. Şimdi ise çoğu genç kolay para kazanana, hızlı ünlenene veya gösteriş yapana hayran bırakılıyor. Böyle olunca emek ikinci plana düşüyor. Sabır değersizleşiyor. İnsanlar sonucu istiyor ama sürece katlanmak istemiyor.

Oysa gerçek başarı; görünmeyen fedakârlıkların sonucudur. Uykusuz gecelerin, sessiz mücadelelerin, vazgeçmeyen insanların eseridir. Hayatta sağlam duran herkesin arkasında büyük bir sabır vardır. Ama sosyal medya çağında insanlar sadece sonucu görüyor, emeği görmüyor.

Bir başka büyük sorun da insanların artık düşüncelerini kendilerinin oluşturamaması. Algılarla yönlendirilen bir toplum oluşuyor. İnsanlar neye kızacağını, neyi seveceğini, kimi destekleyeceğini bile çoğu zaman başkalarından öğreniyor. Bu da bireysel düşüncüyü öldürüyor. Oysa özgürlük sadece konuşabilmek değildir; bağımsız düşünebilmektir.

Cehaletin olduğu yerde manipülasyon kolay olur. Çünkü sorgulamayan insan kandırılmaya müsaittir. Tarih boyunca zalimler en çok cahil toplumları kullanmıştır. Bilinçli toplumları yönetmek zordur; çünkü onlar soru sorar. Ama düşünmeyen toplumlar sadece yönlendirilir.

İnsanlığın yeniden toparlanabilmesi için önce zihinsel bir uyanış gerekiyor. İnsanların yeniden okumaya dönmesi gerekiyor. Çocukların ezber değil, düşünme becerisiyle yetişmesi gerekiyor. Çünkü bilgi yüklemek başka şeydir, bilinç oluşturmak başka şey.

Ve unutulmamalıdır ki; bir toplumu ayakta tutan şey sadece ekonomi, teknoloji veya güç değildir. Asıl

güç; ahlaklı, bilinçli ve karakterli insan yetiştirebilmektir. Eğer bir toplum bunu kaybederse, elindeki bütün maddi imkânlarla rağmen içten içe çökmeye başlar.

Bugün belki birçok insan hakikati görmek istemiyor olabilir. Ama gerçek hiçbir zaman tamamen kaybolmaz. Çünkü yalan ne kadar yayılırsa yayılsın, hakikat bir gün mutlaka ortaya çıkar. Tarih bunun örnekleriyle doludur.

Bu yüzden insan, kalabalığın ne dediğine değil; vicdanının ne söylediğine bakmalıdır. Çünkü bazen doğru olan şey popüler olmayabilir. Bazen hakikatin yanında duran insan yalnız kalabilir. Ama yalnız olmak yanlış olmak değildir.

Asıl mesele; herkesin sustuğu yerde doğruyu söyleyebilmektir.

Herkesin karanlığa alıştığı yerde ışığı savunabilmektir.

Ve herkesin yüzeyselleştiği bir çağda, insan kalabilmektir.

Çünkü insan kalabilmek artık eskisinden çok daha zor hâle geldi. Teknoloji gelişti, şehirler büyüdü, iletişim hızlandı ama insanın iç dünyası aynı hızla gelişmedi. Bilgi çağında yaşıyoruz deniliyor ama aslında çoğu insan yalnızca veri içinde boğuluyor. Gerçek bilgi ile bilgi kirliliği birbirine karışmış durumda. İnsanlar neyin doğru, neyin yanlış olduğunu ayırt etmekte zorlanıyor. Böyle bir dönemde sağlam bir karaktere sahip olmak, belki de en büyük meziyet hâline geldi.

Bugün insanlar dış görünüşlerini geliştirmek için saatlerini harcıyor ama zihinlerini geliştirmek için birkaç dakika bile ayırmıyor. Güzel görünmek önemli görülüyor ama güzel düşünmek önemsenmiyor. İnsanlar bedenlerini besliyor ama ruhlarını aç bırakıyor. Sonra da neden mutsuz olduklarını anlamaya çalışıyorlar. Oysa insan sadece maddeden ibaret değildir. İnsanın içinde bir vicdan vardır, bir akıl vardır, bir ruh vardır. Bunlar beslenmediğinde insan eksik yaşamaya başlar. Modern çağın en büyük problemlerinden biri de tam olarak budur: İnsanlar her şeye sahip oldukları hâlde iç huzurunu bulamıyorlar. Çünkü huzur eşyalarda değil, bilinçtedir.

Bugün birçok kişi kendini tanımadan başkaları hakkında yorum yapıyor. Kendi eksiklerini görmeden başkasını eleştiriyor. Oysa insan önce kendi karanlığıyla yüzleşebilmelidir. Kendini düzeltemeyen biri dünyayı düzeltemez. Sürekli dışarıyı suçlayan ama iç dünyasını ihmal eden insanlar çoğaldıkça toplum da huzursuzlaşıyor.

Bir başka acı gerçek ise insanların artık değer üretmekten çok tüketmeye yönelmiş olmasıdır. Herkes almak istiyor ama vermek istemiyor. Herkes konuşmak istiyor ama dinlemek istemiyor. Herkes sevilme istiyor ama sevmeyi bilmiyor. Böyle bir düzende ilişkiler yüzeyselleşiyor, dostluklar çıkar üzerine kuruluyor ve insanlar zamanla birbirine yabancılaşıyor.

Eskiden bir insanın sözü karakteri kadar değer taşırdı. Şimdi ise birçok kişi günlük çıkarı için dün söylediğini bugün inkâr edebiliyor. Güven duygusu zayıfladıkça toplum da parçalanmaya başlıyor. Çünkü güvenin olmadığı yerde samimiyet olmaz, samimiyetin olmadığı yerde de gerçek birlik kurulamaz. Cehaletin en tehlikeli yönlerinden biri de insanlara sahte özgüven vermesidir. Bir insan hiçbir şey bilmediği hâlde her konuda yorum yapabiliyor. Çünkü artık çoğu kişi öğrenmeye değil, görünmeye odaklanmış durumda. Bilmekten çok “biliyor gibi görünmek” önemseniyor. İşte bu yüzden gerçek bilgi çoğu zaman sessiz kalırken; yüzeysel insanlar sürekli ön planda oluyor.

Fakat tarih boyunca değişmeyen bir gerçek vardır: Gürültü geçicidir, derinlik kalıcıdır. Bugün bağırarak

dikkat çeken birçok insan yarın unutulup gidecek. Ama gerçekten düşünen, üreten ve insanlığa fayda sağlayan kişiler her zaman iz bırakacaktır.

İnsanlığın en büyük kurtuluşu yine düşünmekten geçecektir. Çünkü düşünen insan kolay kandırılmaz. Düşünen insan sürünün peşinden körü körüne gitmez. Düşünen insan hakikati arar. İşte bu yüzden bazı sistemler düşünen insanlardan korkar. Çünkü bilinçli insan sorgular, hesap sorar, adaletsizliğe boyun eğmez.

Bugün birçok insanın zihni sürekli meşgul ama aslında çoğu boş şeylerle dolu. Saatlerce telefon ekranına bakan ama kendine bir dakika ayırmayan insanlar var. Sürekli başkalarının hayatını izleyen ama kendi hayatını geliştirmeyen milyonlarca insan var. Bu durum zamanla insanın iç enerjisini tüketiyor. Oysa insan bazen sessiz kalmalı, düşünmeli, kendine dönmelidir. Çünkü en büyük savaş insanın kendi içindedir. Kibirle tevazu arasında, nefretle merhamet arasında, tembellikle üretkenlik arasında sürekli bir mücadele vardır. Ve insan hangi tarafı beslerse zamanla ona dönüşür.

Bugün toplumun büyük kısmı hızlı tüketim kültürüne teslim olmuş durumda. Hızlı bilgi, hızlı eğlence, hızlı ilişkiler, hızlı başarı... Ama hızlı olan her şey kalıcı değildir. Gerçek kalite zaman ister. Gerçek dostluk emek ister. Gerçek bilgi sabır ister. İnsanlar bunu unuttukça hayatın anlamı da yüzeyselleşiyor.

Bir toplumun çöküşü bir anda olmaz. Önce düşünce seviyesi düşer. Sonra ahlak zayıflar. Ardından liyakat kaybolur. En sonunda ise insanlar yanlışları normal görmeye başlar. İşte en tehlikeli aşama budur: yanlışın sıradanlaşması. Çünkü bir toplum kötülüğe alıştığında artık tepki vermemeye başlar.

Bugün dürüst olmak bazı insanlara "safılık" gibi geliyor. Vicdanlı olmak "zayıflık" sayılıyor. Oysa tam tersine; gerçek güç insan kalabilmektir. Menfaatin herkesin gözünü kör ettiği bir yerde doğru kalabilmektir. Herkes birbirini ezmeye çalışırken vicdanını kaybetmemektir.

İnsanlık aslında teknoloji eksikliği değil; karakter eksikliği yaşıyor. Çünkü güçlü makineler üretildi ama güçlü ahlak üretilmedi. Bilgi arttı ama bilgelik aynı oranda artmadı. İnsan aya gitti ama kendi iç dünyasına inmeyi başaramadı.

Ve unutulmamalıdır ki; insanın gerçek değeri sahip olduklarında değil, kaybetmediği değerlerdedir.

Herkesin değiştiği bir çağda özünü koruyabilmek büyük bir mücadeledir. Çünkü bu çağ insanı sürekli başka biri olmaya zorluyor. Daha gösterişli, daha sahte, daha yapay biri...

Ama insan özüyle güçlüdür. Samimiyetiyle güçlüdür. Karakteriyle güçlüdür.

Bir gün herkes sustuğunda geriye sadece insanların bıraktığı iz kalacak. O iz ise ne kadar zengin olduğunla değil; ne kadar dürüst, ne kadar bilinçli ve ne kadar insan kaldığıyla ölçülecek.

Ve belki de bu çağın en büyük direnişi şudur:

Kirlenmiş bir düzende temiz kalabilmek...

Yozlaşmış bir ortamda karakterini koruyabilmek...

Ve cehaletin alkışlandığı bir dünyada, bilgiyi savunmaya devam edebilmek.

Çünkü bilgi sadece kitaplarda yazan cümlelerden ibaret değildir. Gerçek bilgi insanın bakışını değiştirendir. İnsana nerede susacağını, nerede konuşacağını, nerede dik duracağını öğreten şeydir. Bilgi insanı büyütür ama aynı zamanda olgunlaştırır da. Eğer bir insan öğrendikçe kibirleniyorsa, aslında sadece ezber yapıyordur; hakikati anlamıyordur.

Bugün insanların çoğu "anlaşılma" istiyor ama kimse gerçekten anlamaya çalışmıyor. Herkes kendi

düşüncesinin kabul edilmesini bekliyor. Bu yüzden iletişim artmasına rağmen insanlık birbirinden uzaklaşıyor. Çünkü gerçek bağ; aynı şeyi düşünmekle değil, birbirini anlayabilmekle kurulur. Modern çağ insanı sürekli yarış hâlinde yaşamaya zorladı. Kim daha başarılı, kim daha zengin, kim daha popüler, kim daha çok takip ediliyor... İnsanlar artık kendi değerlerini bile başkalarıyla kıyaslayarak ölçmeye başladı. Bu durum zamanla insan ruhunu tüketiyor. Çünkü insan kendini sürekli başkalarının hayatına göre değerlendirdiğinde hiçbir zaman gerçek huzuru bulamaz.

Oysa huzur yarışta değil, dengededir. İnsan kendi yolunu bulabildiğinde güçlenir. Sürekli başkalarının hayatını izleyen biri ise zamanla kendi hayatının seyircisine dönüşür. İşte bugün milyonlarca insanın yaşadığı görünmez yorgunluk tam olarak budur.

Bir başka büyük problem de insanların artık sabırsızlaşmış olmasıdır. Her şey hemen olsun isteniyor. Hızlı başarı, hızlı para, hızlı sonuç... Ama hayatın en değerli şeyleri yavaş oluşur. Bir ağacın büyümesi zaman alır. Karakterin oturması zaman alır. Güvenin oluşması zaman alır. İnsanlar bu gerçeği unuttukça yüzeysel yaşamaya başlıyor.

Cehaletin güçlendiği toplumlarda düşünce değil, algı yönetilir. İnsanlar neyin doğru olduğuna bakmaz; kimin söylediğine bakar. Eğer bir şeyi güçlü biri söylüyorsa doğru kabul edilir. İşte bu yüzden hakikat çoğu zaman yalnız kalır. Çünkü insanlar gerçeği değil, işlerine geleni savunmayı tercih eder. Fakat gerçek değişmez. İnsanlar onu görmezden gelse de gerçek oradadır. Tıpkı güneşin bulutların arkasında kaybolması gibi... Bulutlar geçici, güneş kalıcıdır. Yalan da böyledir; bir süre ortalığı kaplayabilir ama sonunda dağılır gider.

Bugün gençlerin çoğu zihinsel olarak yorulmuş durumda. Sürekli bilgi bombardımanına maruz kalıyorlar ama neyin değerli olduğunu ayırt etmekte zorlanıyorlar. Çünkü çağımız insanı düşünmekten çok tepki vermeye yöneltiyor. Bir haber görüyor, hemen öfkeleniyor. Bir görüntü görüyor, hemen hüküm veriyor. Kimse olayların derinine inmiyor.

Oysa yüzeyde görünen her şey gerçek değildir. İnsan bazen sessizce araştırmalı, sorgulamalı, düşünmelidir. Çünkü akıl aceleyle değil, sabırla çalışır. En doğru kararlar çoğu zaman sakin zihinlerden çıkar.

Bugün birçok insan yalnızlıktan korkuyor. Bu yüzden kalabalıkların içinde kaybolmayı tercih ediyor. Oysa bazen insanın kendini bulabilmesi için yalnız kalması gerekir. Sessizlik insanı korkutmaz; aksine insanı kendisiyle yüzleştirir. Ve çoğu kişi tam da bundan kaçıyor.

Çünkü insan kendini tanımaya başladığında eksiklerini de görür. Kibirini fark eder. Hatalarını fark eder. İşte gerçek gelişim o noktada başlar. Sürekli başkalarını suçlayan biri asla büyüyemez. Ama kendini sorgulayabilen insan olgunlaşır.

Bugün dünya büyük bir bilgi çağında olabilir ama aynı zamanda büyük bir anlam krizinin içindedir. İnsanlar neden yaşadığını, ne için mücadele ettiğini unutmaya başladı. Sadece günü geçiriyorlar. Sabah kalkıp çalışıyor, tüketiyor, oyalanıyor ve tekrar aynı döngüye giriyorlar. Fakat insan sadece yaşamak için yaşamaz. İnsanın bir amacı olmalıdır. Bir duruşu, bir ilkesi, bir vicdanı olmalıdır.

Bir toplumun geleceğini belirleyen şey teknoloji değil; yetiştirdiği insanın kalitesidir. Eğer bir nesil düşünmeyi bırakırsa, o toplum dışarıdan güçlü görünse bile içeriden çökmeye başlar. Çünkü medeniyet önce zihinde kurulur, sonra şehirlerde.

Bugün birçok kişi eleştiriye tahammül edemiyor. Çünkü insanlar gerçeği duymaktan korkuyor. Herkes alkış istiyor ama kimse eksikliğini görmek istemiyor. Oysa insanı geliştiren şey sadece övgü değildir. Bazen en büyük gelişim, insanın kendi yanlışlarıyla yüzleşmesiyle olur.

Hayat aslında insanın karakter sınavıdır. Zor zamanda nasıl davrandığın, güç eline geçtiğinde nasıl değiştiğin, çıkarın olduğunda neyi tercih ettiğin... İşte insanın gerçek yüzü oralarda ortaya çıkar. Çünkü herkes iyi günlerde iyi görünebilir. Mesele zor zamanda insan kalabilmektir.

Ve bugün belki de en büyük eksikliklerden biri vicdandır. İnsanlar akıllarını geliştiriyor ama vicdanlarını ihmal ediyor. Oysa vicdan olmadan bilgi tehlikeli hâle gelir. Ahlak olmadan güç yozlaşır. Merhamet olmadan insanlık sertleşir.

Bir insanın gerçek büyüklüğü başkalarını ezmesinde değil; başkalarını yükseltebilmesindedir. Çünkü karakterli insan çevresine güven verir. Girdiği yere huzur taşır. Kibirli insan ise bulunduğu ortamı bile zehirler.

Bu yüzden insanın önce kendini inşa etmesi gerekir. Dışarıdaki dünyayı değiştirmeden önce iç dünyasını düzene koyması gerekir. Çünkü içi karışık olan bir insan dışarıya huzur veremez.

Ve unutulmamalıdır ki;

Cehalet sadece okumamış olmak değildir...

Cehalet bazen gerçeği bile bile reddetmektir...

Bazen kibirdir...

Bazen düşünmeyi bırakmaktır...

Bazen de sırf kalabalık öyle istiyor diye yanlışın peşinden gitmektir.

Ama bilgi; insana yön verir.

Vicdan; insana sınır koyar.

Karakter ise insanı insan yapar.

İşte bu çağda en büyük mesele de budur:

Bilgili görünmek değil, bilinçli yaşayabilmek...

Kalabalığa karışmak değil, doğru yerde durabilmek...

Ve herkesin maskeyle dolaştığı bir dünyada, özünü kaybetmeden yaşayabilmek.

Çünkü insanın özünü kaybetmesi bir anda olmaz. Önce küçük tavizlerle başlar. İnsan bazen sırf kabul görmek için sustuğu doğrular yüzünden değişmeye başlar. Sonra zamanla yanlışlara alışır. Vicdanının rahatsız olduğu şeyleri normal görmeye başlar. En sonunda ise kendi benliğine yabancılaşır. İşte insanın içten çöküşü tam olarak böyle gerçekleşir.

Bugün birçok insan ne yazık ki kendi düşüncesiyle değil, bulunduğu çevrenin etkisiyle hareket ediyor. Kalabalık neyi alkışlıyorsa onu doğru sanıyor. Oysa hakikat çoğu zaman kalabalıkların içinde değil, sessiz düşünen insanların vicdanında saklıdır. Tarih boyunca doğruyu savunan insanlar her zaman çoğunlukta olmadı. Ama onlar insanlığın yönünü değiştiren kişiler oldular.

Şimdi insanlar bir şeyi araştırmadan paylaşabiliyor, doğruluğunu sorgulamadan inanabiliyor. Bilgi çağında yaşamamıza rağmen düşünce tembelliği büyüyor. Çünkü teknoloji insanın işini kolaylaştırdı ama zihnini geliştirmede. İnsanlar artık bilgiye ulaşmak için emek vermediği için, bilginin değerini de hissedemiyor.

Eskiden bir kitap aylarca okunurdu, üzerine düşünülürdü. Şimdi ise insanlar başlık okuyup fikir sahibi olduklarını sanıyor. Derinlik kayboldukça anlayış da kayboluyor. Çünkü yüzeyde yaşayan insan hiçbir şeyin özüne inemez. Sürekli hızlı tüketen bir zihin, sabır gerektiren hiçbir şeyi taşıyamaz.

Oysa insanı güçlü yapan şey hız değil, sağlıktır. Bugün birçoğu hızlı parlıyor ama çabuk sönüyor. Çünkü temeli olmayan şey ayakta kalamaz. Bilgi de böyledir, karakter de böyledir, toplum da böyledir. Eğer temel sağlam değilse, dışarıdan ne kadar güçlü görünürse görünsün bir gün mutlaka çatlama başlar.

İnsanlık bugün büyük bir yalnızlık yaşıyor. Kalabalıklar arttı ama samimi insanlar azaldı. İnsanlar birbirine ulaşabiliyor ama birbirini hissedemiyor. Çünkü iletişim arttı fakat bağ kurma yeteneği zayıfladı. Herkes görünmek istiyor ama kimse gerçekten anlaşılacak için çabalamıyor.

Bir başka büyük sorun da insanların artık değeri maddede araması. Oysa insanın değeri sahip olduğu eşyalarla ölçülmez. Karakteriyle, ahlakıyla, duruşuyla ölçülür. Ama bugün çoğu insan görünüş üzerinden değerlendiriliyor. Bu yüzden birçok kişi kendini olduğu gibi değil, görünmek istediği gibi göstermeye çalışıyor. Ve sahte hayatlar çoğaldıkça gerçek insanlar daha da yalnızlaşıyor.

Cehaletin büyümesindeki en büyük etkenlerden biri de düşünce üretmek yerine hazır düşüncelerin tüketilmesi oldu. İnsanlar artık kendi fikirlerini oluşturmuyor. Başkalarının cümlelerini tekrar ediyorlar. Böyle olunca toplumta özgün düşünce azalıyor. Herkes birbirine benzemeye başlıyor. Farklı düşünen insanlar ise dışlanıyor.

Oysa medeniyet farklı düşünen insanların omzunda yükselmiştir. Sorgulayan insanlar sayesinde bilim gelişmiştir. Cesur insanlar sayesinde hakikat ortaya çıkmıştır. Eğer herkes aynı düşünseydi dünya hâlâ karanlıkta olurdu.

Bugün insanlar eleştiri duyunca hemen öfkeleniyor. Çünkü ego büyüdü, tahammül küçüldü. Oysa insan bazen eleştiriden büyür. Kendi eksiklerini görebilen insan gelişir. Ama kendini kusursuz gören biri olduğu yerde kalır. İşte kibir insanın en büyük körlüğüdür.

Bir insanın gerçek kalitesi yalnızken belli olur. Kimsenin görmediği yerde nasıl davrandığı, çıkarı olmadığı hâlde ne yaptığı, güçsüz birine nasıl yaklaştığı... İşte karakter oralarda ortaya çıkar. Çünkü ahlak gösteriş için değil, insanın özü için vardır.

Bugün birçok kişi "başarılı olmak" istiyor ama "değerli insan olmak" için uğraşmıyor. Oysa başarı geçici olabilir. Para kaybedilebilir. Ün bitebilir. Ama karakter insanın gerçek mirasıdır. İnsan öldükten sonra bile geriye bıraktığı davranışlarla hatırlanır.

Cehaletin normalleştiği toplumlarda kalite zamanla düşer. Çünkü insanlar hak edeni değil, bağıranı dinlemeye başlar. Bilgi geri plana atılır, şov ön plana çıkar. Böyle bir düzende gerçek emek görünmez olur. Fakat unutulmamalıdır ki; gösteriş kısa sürede dikkat çeker ama samimiyet uzun süre iz bırakır. İnsan bazen bu çağın hızına kapılıp kendini unutuyor. Sürekli bir yerlere yetişmeye çalışıyor ama aslında nereye gittiğini bilmiyor. Ruhunu dinlemeye vakit ayırmıyor. Sessizliği unutuyor. Oysa insan bazen durmalıdır. Kendine şunu sormalıdır:

"Ben gerçekten neye dönüşüyorum?"

Çünkü insanın en büyük kaybı parasını kaybetmesi değil, kendini kaybetmesidir.

Ve hayatın en acı gerçeklerinden biri şudur:

İnsan zamanında değer vermediği şeylerin kıymetini, onları kaybettikten sonra anlar. Sessiz insanların yokluğu, dürüst insanların eksikliği, samimi dostlukların değeri hep sonradan anlaşılır. Çünkü gerçek değer çoğu zaman gürültü yapmaz.

Bugün dünya daha modern olabilir ama insan ruhu hâlâ aynı ihtiyaçlara sahip: güven, samimiyet, anlam ve huzur... İnsan bunları kaybettiğinde elindeki hiçbir şey onu tam anlamıyla mutlu edemez.

Bu yüzden insan önce zihnini korumalıdır. Çünkü kirlenen bir dünyada temiz kalabilmek artık büyük bir mücadeledir. Herkesin birbirine benzediği bir çağda karakter sahibi olmak cesaret ister. Herkesin sustuğu yerde doğruyu söylemek bedel ister. Ama tarihte iz bırakan insanlar her zaman bu bedeli ödeyenler olmuştur.

Ve unutulmamalıdır ki;

Bir insanın gerçek gücü sesiyle değil, duruşuyla anlaşılır...

Gerçek bilgisi konuşmalarında değil, davranışlarında görülür...

Gerçek ahlakı ise kimsenin görmediği yerde ortaya çıkar.

Çünkü insanı büyük yapan şey;

Ne kadar tanındığı değil...

Ne kadar insan kalabildiğidir.

Çünkü bu çağda insan kalabilmek gerçekten büyük bir mücadeleye dönüştü. İnsanlar artık doğrularıyla değil, çıkarlarıyla hareket etmeye başladı. Vicdan ikinci plana atıldı, menfaat birinci sıraya yerleşti. Böyle olunca ilişkiler de samimiyetini kaybetti. İnsanlar birbirine yaklaşırken bile artık kalbiyle değil, hesabıylalaşıyor. Kimin ne işime yararı var düşüncesi, gerçek dostluğun önüne geçti.

Eskiden insanlar bir sofrada saatlerce oturup muhabbet ederdi. Şimdi aynı masada herkes telefonuna bakıyor. Kalabalık arttı ama iletişim azaldı. İnsanlar birbirine yakın ama ruhen çok uzak. Çünkü göz göze bakmayı unutan bir toplum, zamanla kalpten bağ kurmayı da unuttur.

Modern çağ insana çok şey verdi ama birçok şeyi de sessizce aldı götürdü. Hız verdi ama huzuru azalttı.

Eğlence verdi ama anlamı zayıflattı. Bağlantı verdi ama samimiyeti eksiltti. İnsan artık sürekli meşgul ama iç dünyası boş. Sürekli bir şeylerle oyalanıyor ama neden mutsuz olduğunu tam olarak bilmiyor.

Çünkü insan sadece tüketerek yaşayamaz. Ruhun da beslenmeye ihtiyacı vardır. İnsan bazen sessizlik ister, bazen derin bir sohbet ister, bazen anlaşılmak ister. Ama bugün herkes konuştuğu için kimse gerçekten dinlenmiyor. Herkes kendini anlatmaya çalışıyor ama kimse karşısındakinin yükünü hissetmiyor.

Bir toplumun çöküşü sadece ekonomik krizlerle olmaz. Asıl çöküş; insanların birbirine olan güvenini kaybetmesiyle başlar. Eğer insanlar dürüstlüğe inancını kaybederse, adalete güvenmezse, emeğin karşılık bulacağına inanmazsa; işte o zaman toplum içeriden yavaş yavaş dağılmaya başlar.

Bugün birçok insanın ruhu yorgun. Çünkü sürekli bir yarışın içindeler. Daha fazlasını kazanmak, daha çok görünmek, daha güçlü görünmek zorundaymış gibi hissediyorlar. Oysa insan sürekli başkalarına kendini ispat etmeye çalıştığında kendi huzurunu kaybeder.

Gerçek huzur insanın kendisiyle kavga etmeyi bırakmasıyla başlar. Kendini tanımasıyla, eksiklerini kabul etmesiyle, olduğu kişiyle barışmasıyla başlar. Ama bu çağ insanı sürekli değiştirmeye çalışıyor. Daha farklı görün, daha farklı davran, daha fazla dikkat çek... Böylece insanlar zamanla kendi özlerinden

uzaklaşıyor.

Cehaletin bir başka tehlikesi de insanı kaba hâle getirmesidir. Çünkü düşünmeyen insan çoğu zaman öfkeyle hareket eder. En ufak eleştiride saldırganlaşır. Tartışmayı fikir alışverişi değil, savaş gibi görür. Oysa olgun insan bağırarak değil, anlayarak konuşur. Bilgili insan karşısındakini küçümsemek yerine anlatmaya çalışır.

Bugün sosyal medya insanlara görünür olmayı öğretti ama derin olmayı öğretmedi. İnsanlar birkaç beğeni uğruna karakterlerinden ödün verebiliyor. Kendi hayatını yaşamaktansa, başkalarının onayını almaya çalışıyor. Böyle olunca da içtenlik giderek kayboluyor.

Oysa insanın gerçek değeri alkışlandığında değil, yalnız kaldığında ortaya çıkar. Çünkü kalabalık içinde iyi görünmek kolaydır. Zor olan, kimse bakmazken de doğru kalabilmektir.

Hayatta bazı insanlar vardır; sessizdir ama güven verir. Fazla konuşmaz ama bulunduğu ortamı huzurlu yapar. İşte gerçek kalite budur. Çünkü değerli insan kendini göstermek için uğraşmaz. Onun karakteri zaten kendini belli eder.

Bugün birçok kişi başarıyı sadece para ve makam olarak görüyor. Oysa asıl başarı; insanın vicdanını kaybetmeden yaşayabilmesidir. Herkesin çıkar peşinde koştuğu bir yerde dürüst kalabilmektir.

İnsanların birbirini kullandığı bir düzende samimiyetini koruyabilmektir.

Ve unutulmamalıdır ki; insanın en büyük zenginliği temiz bir zihindir. Çünkü zihni kirlenen bir insan, zamanla dünyayı da kirli görmeye başlar. Sürekli kötülük düşünen biri iyiliği anlayamaz. Sürekli nefretle yaşayan biri huzuru hissedemez.

İşte bu yüzden insan önce kendi iç dünyasını düzeltmelidir. Çünkü dünya, insanın içindeki hâlin yansımasıdır. İçinde huzur olmayan biri dışarıya huzur veremez. İçinde merhamet olmayan biri adaletli olamaz.

Bugün insanlar güçlü görünmeye çalışıyor ama çoğu aslında kırılmış durumda. Çünkü bu çağ insanı yoruyor. Sürekli daha fazlasını istemeye zorlayan bir sistemin içinde yaşıyoruz. İnsan dinlenemiyor, düşünemiyor, duramıyor. Oysa bazen insanın sadece durmaya ihtiyacı vardır. Sessizce düşünmeye, hayatı anlamaya, kendi ruhunu dinlemeye...

Çünkü insan sürekli dış dünyaya odaklandığında iç dünyasını kaybeder. Ve içini kaybeden biri dışarıda ne kazanırsa kazansın eksik hisseder.

Hayatın sonunda insanların aklında kalan şeyler; ne kadar para kazandığın değil, nasıl bir insan olduğundur. Kimin kalbine dokunduğun, kime güven verdiğin, kime iyilik yaptığın hatırlanır. Çünkü insanın bıraktığı en büyük miras malı değil, karakteridir.

Ve bu çağda belki de en büyük devrim şudur:

İnsanlığını kaybetmeden yaşayabilmek...

Menfaatin önüne vicdanı koyabilmek...

Ve herkes birbirine benzemeye çalışırken, kendi özünü koruyabilmek.

Çünkü günün sonunda herkes unutulur...

Ama karakter asla unutulmaz.

Çünkü karakter insanın görünmeyen imzasıdır. İnsan konuşmadan önce de, sustuktan sonra da onu temsil eden şey karakteridir. Bir insanın gerçek yüzü zor zamanlarda ortaya çıkar. Rahat günlerde herkes

iyi olabilir; mesele çıkarın olduğu yerde dürüst kalabilmek, gücün olduğu yerde adaletli davranabilmek, öfkenin içinde vicdanını kaybetmemektir.

Bugün dünya büyük bir değişimin içinde ama insanın temel sorunları hâlâ aynı. Kibir, hırs, açgözlülük, gösteriş, cehalet... Sadece şekil değiştiriyorlar. Eskiden insanlar sokaklarda birbirine üstünlük kurmaya çalışıyordu, şimdi ekranlarda yapıyorlar. Ama özünde aynı boşluk devam ediyor: insanın kendini olduğundan büyük gösterme çabası.

Oysa gerçekten büyük insanlar bunu ispat etmeye çalışmaz. Çünkü dolu insan sessiz olur. Bilir ki gerçek değer, insanların alkışında değil; insanın kendi vicdanında saklıdır. Bu yüzden bazı insanlar kalabalıklar içinde bile yalnız hisseder. Çünkü etraflarında çok insan vardır ama gerçeklik yoktur. Samimiyet azaldıkça insan ruhu yorulur.

Bir başka tehlike de insanların artık sabit bir düşünceye değil, anlık duygulara göre hareket etmesi. Bir gün çok seviyorlar, ertesi gün nefret ediyorlar. Çünkü çoğu insan düşünceyle değil, etkiyle yaşıyor. Ne gösterilirse ona yöneliyorlar. Böyle olunca karakter yerine görüntü, hakikat yerine algı değer kazanıyor. Bugün birçok insan sürekli konuşuyor ama aslında söyleyecek gerçek bir sözü yok. Gürültü arttıkça anlam azalıyor. İnsanlar cümle kuruyor ama düşünce üretmiyor. Çünkü düşünmek emek ister. Sessizlik ister. Kendi içine dönebilmeyi ister. Modern insan ise sürekli kaçıyor. Sessizlikten kaçıyor, yalnızlıktan kaçıyor, kendisiyle yüzleşmekten kaçıyor.

Ama insan ne kadar kaçarsa kaçsın, bir gün mutlaka kendi gerçeğiyle karşılaşır. Çünkü insanın en büyük mahkemesi vicdanıdır. Gece herkes sustuğunda insan kendi iç sesiyle baş başa kalır. Eğer içi huzursuzsa, dışarıdaki hiçbir başarı onu gerçekten mutlu edemez.

Cehaletin büyümesinin bir nedeni de insanların artık kolay olana alışmasıdır. Kimse zor olanı seçmek istemiyor. Araştırmak yerine hazır bilgi, üretmek yerine kopyalamak, düşünmek yerine tekrar etmek tercih ediliyor. Böyle olunca da toplum yavaş yavaş sıradanlaşıyor.

Oysa insanı ileri taşıyan şey konfor değil, mücadeledir. Tarihte iz bırakan herkes bir bedel ödedi. Emek verdi, yalnız kaldı, yanlış anlaşıldı ama yine de doğru bildiği yoldan vazgeçmedi. Çünkü gerçek duruş, alkış varken değil; baskı varken belli olur.

Bugün insanların çoğu “güçlü görünmeye” çalışıyor ama aslında en büyük güç insanın kendini yönetebilmesidir. Öfkesini kontrol edebilmesidir. Nefsine hâkim olabilmesidir. Çünkü insan dışarıdaki dünyayı fethetse bile kendini kaybetmişse aslında hiçbir şey kazanmamıştır.

Modern çağ insanı sürekli tüketmeye itti. Eşya tüketiliyor, zaman tüketiliyor, ilişkiler tüketiliyor...

İnsanlar artık sabretmeyi bilmiyor. En ufak sorunda vazgeçiyorlar. Çünkü her şeyin kolayına alışmış bir nesil, zorluk görünce dağılıyor.

Oysa hayat sabır işidir. İnsan bazen beklemeyi bilmeli. Her şeyin hemen olmasını istememeli. Çünkü olgunluk zamanla oluşur. Meyve bile vakti gelmeden olgunlaşmaz. İnsan da öyledir.

Bugün bazı insanlar sırf farklı görünmek için değerlerinden vazgeçiyor. Oysa insanı özel yapan şey başkalarına benzemesi değil; kendi özünü koruyabilmesidir. Çünkü bu çağ insanı sürekli şekillendirmeye çalışıyor. Ne düşüneceğini, neyi sevmesi gerektiğini, neye öfkelenmesi gerektiğini bile belirleyen görünmez sistemler var.

Bu yüzden bilinçli olmak artık her zamankinden daha önemli. Çünkü düşünmeyen insan kolay

yönlendirilir. Ama düşünen insan kendi yolunu çizer. Kendi akıyla hareket eder. Sorgular, araştırır, anlamaya çalışır.

Ve unutulmamalıdır ki; bilgi sadece zekâyı geliştirmez, insanın ahlakını da derinleştirmelidir. Eğer öğrenilen şey insanı daha kibirli, daha zalim, daha bencil yapıyorsa orada hikmet yoktur. Gerçek bilgi insana tevazu kazandırır.

Bugün toplumların en büyük ihtiyacı belki de yeniden “insan yetiştirmek.” Sadece diploma sahibi insanlar değil; vicdan sahibi insanlar yetiştirmek. Çünkü ahlak olmadan bilgi tehlikeli olabilir. Karakter olmadan güç yozlaştırır.

Bir insanın gerçek değeri makamıyla değil, güçsüz insanlara nasıl davrandığıyla anlaşılır. Çünkü kibirli insan sadece güçlüye saygı duyar. Karakterli insan ise herkese insan olduğu için değer verir.

Hayat aslında insanın iç dünyasını inşa etme yolculuğudur. Kimi bu yolculukta kendini bulur, kimi ise tamamen kaybeder. Bazıları yaşadığı acılarla olgunlaşır, bazıları ise öfkeden sertleşir. İşte insanın farkı burada ortaya çıkar: yaşadıkları onu neye dönüştürüyor?

Çünkü acı bile insanı iki farklı yere götürebilir;

Ya daha bilinçli birine dönüştürür...

Ya da içini karartır.

Bu yüzden insan sadece bilgi değil, irade de geliştirmelidir. Çünkü doğruyu bilmek başka şeydir, doğru yaşayabilmek başka şey.

Ve belki de bu çağın en büyük problemi şudur:

İnsanlar her şeyi öğreniyor...

Ama kendilerini unutuyorlar.

Oysa insan kendini kaybettiği anda, dünyanın tamamını kazansa bile eksik kalır.

Çünkü insanın içindeki boşluk dışarıdaki hiçbir şeyle tamamen doldurulamaz. Para bir yere kadar rahatlık sağlar, ün bir süre dikkat çeker, güç insanlara hükmettirir... Ama insan kendi ruhunu ihmal etmişse, geceleri yine aynı sessizlikle baş başa kalır. İşte bu yüzden günümüzde birçok insanın yüzü gülüyor gibi görünse de iç dünyası yorgun ve kırılmış durumda.

Modern hayat insanı sürekli meşgul ederek düşünmesini engelliyor. İnsan sabah kalkıyor, bir koşuşturmanın içine giriyor, gün boyu ekranlar arasında kayboluyor ve gece olduğunda aslında hiçbir şeye gerçekten dokunamadığını hissediyor. Çünkü hız arttıkça anlam azalıyor. İnsan hayatı yaşamıyor, sadece yetişmeye çalışıyor.

Oysa insan bazen yavaşlamalıdır. Çünkü ruh aceleyi sevmez. İnsan durup kendine bakmadıkça neyi kaybettiğini anlayamaz. Bugün birçok kişi kendi ruhunun sesini duyamıyor. Çünkü sürekli dışarıdaki gürültüye odaklanmış durumda. Başkalarının fikirleri, beklentileri, eleştirileri arasında kendi öz benliğini unutuyor.

Cehaletin en büyük zararlarından biri de insanı ruhen köreltmesidir. Sürekli yüzeysel yaşayan bir insan zamanla derin duygularını kaybetmeye başlar. Merhameti azalır. Empati kuramaz hâle gelir. Başkasının acısını hissedemez olur. Çünkü düşünmeyen insan zamanla hissizleşir.

Bugün insanlar bilgiye ulaşabiliyor ama hikmete ulaşamıyor. Çünkü hikmet sadece öğrenmekle değil; yaşamakla, düşünmekle, sabretmekle oluşur. İnsan bazen bir acıdan yıllarca öğrenemediği şeyi öğrenir.

Bazen bir yalnızlık onu olgunlaştırır. Çünkü hayatın gerçek öğretmeni çoğu zaman zamandır. Bir başka büyük sorun da insanların artık sürekli kendini kanıtlama ihtiyacı hissetmesi. Herkes görünmek istiyor. Sürekli bir şey paylaşmak, dikkat çekmek, onay almak zorundaymış gibi yaşıyor. Bu durum insanı içten içe tüketiyor. Çünkü kendini sürekli başkalarının gözünden değerlendiren biri hiçbir zaman özgür olamaz.

Gerçek özgürlük insanın kendi vicdanıyla barış içinde yaşayabilmesidir. İnsan kendini tanıdığında, ne olduğunu bildiğinde artık kalabalıkların onayına ihtiyaç duymaz. Çünkü karakter sahibi insanlar alkışa göre yön değiştirmez.

Bugün toplumun büyük kısmı dış görünüşe fazlasıyla önem veriyor. Güzel görünmek için büyük çaba harcanıyor ama güzel ahlak için aynı hassasiyet gösterilmiyor. Oysa insanı gerçekten değerli yapan şey yüzü değil; yüreğidir. Çünkü zamanla güzellik değişir, gençlik geçer, maddi şeyler kaybolur... Ama insanın karakteri geride kalır.

Cehalet arttıkça insanlar daha kırıncı olmaya başlıyor. Çünkü düşünmeyen insan sözünün etkisini hesaplamaz. Ağzından çıkanın bir kalbi yaralayabileceğini düşünmez. Oysa bazen bir cümle insanın içinde yıllarca iz bırakabilir. Bu yüzden olgun insan konuşmadan önce düşünür. Çünkü bilir ki dil bazen bir ilaç, bazen de bir yara olabilir.

Bugün insanlar başarıyı hep dışarıda arıyor. Daha iyi bir araba, daha büyük bir ev, daha yüksek makam... Ama insanın en büyük başarısı aslında kendini yönetebilmesidir. Öfkesine hâkim olabilmesi, vicdanını koruyabilmesi, zor zamanda bile doğruluktan vazgeçmemesidir.

Çünkü hayat insanı sürekli sınar. Bazen yoklukla, bazen güçle, bazen yalnızlıkla, bazen de kalabalıklarla... Ve insan hangi durumda özünü koruyabiliyorsa işte gerçek olgunluk orada başlar.

Bugün birçok insan yalnız hissetse de aslında en büyük yalnızlık insanın kendine yabancılaşmasıdır. İnsan kendi iç sesini kaybettiğinde, ne istediğini unuttuğunda, sadece başkalarının beklentilerine göre yaşamaya başladığında ruhen tükenir.

Bu yüzden insan bazen kalabalıklardan uzaklaşıp kendine dönmelidir. Çünkü insan en çok sessizlikte kendini duyar. En gerçek cevapları çoğu zaman kendi iç dünyasında bulur.

Ve unutulmamalıdır ki; hayat sadece nefes almak değildir. Gerçek yaşam; bilinçli yaşayabilmektir. İnsan neyi savunduğunu, neye hizmet ettiğini, ne uğruna yaşadığını bilmiyorsa sadece zaman geçiriyor olabilir.

Bugün dünyanın en büyük eksiklerinden biri de anlam eksikliği. İnsanlar neden çalıştığını, neden yarıştığını, neden bu kadar yorulduğunu sorgulamadan yaşıyor. Sonra bir gün dönüp baktıklarında yılların geçtiğini ama içlerinde hâlâ büyük bir boşluk olduğunu fark ediyorlar.

Çünkü insanın ruhu sadece başarıyla değil; anlamla beslenir. Bir insanın hayatında amaç yoksa, ne kadar imkânı olursa olsun iç huzuru eksik kalır.

Ve belki de en önemli mesele şudur:

İnsan bu dünyaya sadece tüketmek için gelmedi...

Sadece yarışmak için gelmedi...

Sadece başkalarını geçmek için de gelmedi...

İnsan; anlam bulmak, gelişmek, öğrenmek ve insan kalabilmek için geldi.

Ama bu çağ insanı sürekli özünden uzaklaştırıyor.

Daha hızlı ol diyor...

Daha çok göster diyor...

Daha çok tüket diyor...

Oysa bazen insanın en büyük ihtiyacı sadece şudur:

Biraz sessizlik...

Biraz hakikat...

Ve gerçekten insan gibi hissedebilmek...

Çünkü insanın bu dünyadaki en büyük savaşı dışarıyla değil, kendi içindedir. İnsan bazen kalabalıkların içinde kaybolur, bazen alkışların arasında yalnızlaşır, bazen de her şeye sahipken eksik hisseder. Çünkü mesele sadece yaşamak değildir; mesele nasıl bir insan olarak yaşadığıdır.

Bugün dünya büyük bir değişimin içinde olabilir ama insanın özünde değişmeyen bazı gerçekler vardır. Vicdan hâlâ vicdandır. Merhamet hâlâ merhamettir. Doğruluk hâlâ değerlidir. İnsanlık hâlâ en büyük zenginliktir. Fakat bunları koruyabilmek artık her zamankinden daha zor hâle geldi. Çünkü çağ, insanı sürekli yüzeyselliğe çekiyor. Düşünmek yerine tepki vermeye, anlamak yerine yargılamaya, üretmek yerine tüketmeye yönlendiriyor.

Oysa insan sadece gördüğünden ibaret değildir. İnsan; düşünen, hisseden, anlam arayan bir varlıktır.

Eğer insan ruhunu ihmal ederse, zamanla içindeki ışık sönmeye başlar. İşte bugün birçok insanın yaşadığı yorgunluk aslında bedeninin değil, ruhun yorgunluğudur.

İnsan bazen kendine şunu sormalıdır:

“Ben gerçekten kim oldum?”

Çünkü hayat insanı fark ettirmeden değiştirebilir. Sürekli aynı gürültünün içinde kalan biri zamanla sessizliği unuttur. Sürekli çıkar ilişkileri içinde yaşayan biri samimiyeti kaybeder. Sürekli gösteriş gören biri sadeliğin değerini anlayamaz hâle gelir.

Ama insan ne kadar uzaklaşırsa uzaklaşsın, içinde hâlâ bir hakikat sesi vardır. O ses bazen gece sessizliğinde ortaya çıkar. Bazen yalnız kaldığında konuşur. Ve insana şunu hatırlatır:

“Özünü kaybetme...”

Çünkü insanın en büyük kaybı para değil, karakter kaybıdır. En büyük yıkım dışarıda değil, içeride başlar. Bir insan vicdanını susturmaya başladığında, yanlışlara alıştığında, sadece çıkarı için yaşamaya başladığında içten içe çürümeye başlar.

Bugün güçlü görünmek kolaydır ama gerçekten güçlü olmak zordur. Çünkü gerçek güç; öfken varken sakin kalabilmek, kötülük görmene rağmen vicdanını kaybetmemek, herkes menfaat peşindeyken dürüst yaşayabilmektir.

Ve insan şunu asla unutmamalıdır:

Hayat bir gün bitecek...

Makamlar bitecek...

Gösteriş bitecek...

İsimler unutulacak...

Ama insanların kalbinde bıraktığın iz kalacak.

Bir insana verdiğin güven...

Bir yarayı sarışın...

Bir yetimin başını okşayışın...

Bir doğruyu korkmadan savunuşun...

İşte insanı gerçekten yaşatan şey bunlardır.

Çünkü insan bu dünyadan sadece yaş alarak değil, iz bırakarak geçmelidir. Ardında sadece söz değil; karakter bırakmalıdır. İnsanlar seni gördüğünde makamını değil, duruşunu hatırlamalıdır. Çünkü gerçek büyüklük; yüksek yerlere çıkmak değil, insanlığını kaybetmeden yükselebilmektir.

Ve unutulmamalıdır ki;

Cehaletin çoğaldığı yerde bilgi ışık olur...

Karanlığın büyüdüğü yerde vicdan umut olur...

İnsanlığın azaldığı yerde ise karakter en büyük direniş olur...

İşte bu yüzden insan; ne olursa olsun okumaktan, düşünmekten, sorgulamaktan ve insan kalmaktan vazgeçmemelidir. Çünkü dünya değişebilir... Zaman değişebilir... İnsanlar değişebilir... Ama hakikat hiçbir zaman değişmez.

ÜSTAD KENAN KUZUCU DER Kİ:

“İnsanı ayakta tutan şey gücü değil, vicdanıdır. Çünkü herkes yükselebilir... Ama herkes insan kalamaz.”

ÜSTAD KENAN KUZUCU